

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ :

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ — ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1934

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΣΤΑΔΙΟΥ 46Α
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

σκοπὸ τοῦ ὄχι μονάχα τὰ ἐπαγγελματικά συμ-
φέροντα τῶν λογοτεχνῶν, μὰ τὰ συμφέροντα
τῆς λογοτεχνίας στὸ σύνολό της. Τὸ σωματεῖο
πρέπει νὰ ἀναλάβει ὡς ἓνα βαθμὸ τὴν καθοδή-
γησὴ τῆς στρεψιᾶς τῶν ἀρχαρίων συγγραφέων,
πρέπει νὰ τὴν ὀργανώσει, νὰ κατανεῖμει τὶς δυ-
νάμεις της στὶς διάφορες δουλειές καὶ νὰ τὴ
μάθει νὰ δουλεύει τὸ ὑλικό, τόσο τὸ περασμένο
ὅσο καὶ τὸ τωρινό.

»...Νὰ ποῖο εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ κα-
θῆκον τῆς ἔνωσης τῶν λογοτεχνῶν. Τὸ συνέ-
δριό μας δὲν πρέπει νὰ εἶναι μονάχα μιὰ λογο-
δοσία πρὸς τοὺς ἀναγνώστες, νὰ εἶναι μονάχα
μιὰ παράτα τῶν χαρισμάτων μας μὰ πρέπει νὰ
ἀναλάβει τὴν ὀργάνωσιν τῆς λογοτεχνίας, τὸ ἔρ-
γο τῆς διαπαιδαγώγησιν τῶν νεαρῶν λογοτε-
χνῶν πάνω στὴ δουλιὰ πού ἔχει πανενωσιακὴ
σημασία, στὴ δουλιὰ, γιὰ τὸ ὀλόπλευρο γνώρι-
σμα τῆς περασμένης καὶ τῆς τωρινῆς ζωῆς τῆς
πατρίδας μας».

Ἡ ἀρτιούστατη «Ἐταιρία Ἑλλήνων Λογο-
τεχνῶν», ἂν ὑπάρχη καιρὸς, θὰ ἔπρεπε νὰ περι-
λάβῃ στὸ καταστατικὸ της καὶ τὸν «σκοπὸ» αὐ-
τόν, πὺν νομίζουμε ὅτι ἔλειψε ἀπὸ τὸ πρόγραμ-
μα ὄλων τῶν λογοτεχνικῶν μας «συλλόγων»,
«σωματείων» ἢ «ἐταιριῶν».

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Ἐνκ δοκουμέντο.

Ἀναδημοσιεύουμε ἀπὸ τὸν «Ἐπιστημολόγο»
τὸ ἀκόλουθο σημείωμα. Τὰ σχόλια εἶναι περιτ-
τά, γιὰ τὴν ἰστορίαν δὲ θὰ μπορούσε νὰ δείξῃ κα-
λύτερα τὴ νοοτροπία, τὴν ἀντίληψιν, μὰ καὶ τὸ
ἦθος αὐτῶν τῶν «ἐπιστημολογικῶν» γλωσσα-
μυντόρων :

«Ἐν τῇ «Νέα Ἐστία» (τεῦχος 183, σ. 708)
ὁ Γρ. Ξενοπούλος, κρίνων—τρόπος τοῦ λέγειν—
τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν γενομένην
ἐκδοσὴν τοῦ «Συμποσίου» τοῦ Πλάτωνος, γρά-
φει περὶ τῆς μεταφράσεως αὐτοῦ τὰ ἑξῆς :

«Θὰ τὴν προτιμοῦσα στὴν ἴδια γλῶσσα τοῦ...
Πλάτωνος, τὴ σημερινή... Ἡ σημερινὴ γλῶσσα
τοῦ Πλάτωνος εἶναι ἐκεῖνη πὺν μεταχειρίζουν-
ται στὰ λογοτεχνήματά τους οἱ δοκιμώτεροι—
καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ ὁ δοκιμώτερος δὲν ἦταν ὁ
Πλάτων;—σύγχρονοι πεζογράφοι. Καὶ φέρνω
παράδειγμα τὸν τελειότερο στυλίστα ἀπ' ὄλους,
τὸν Παῦλο Νιρβάνα. Ἄν ἐγὼ ἔκανα τὴν μετά-
φρασιν τοῦ «Συμποσίου», θὰ παίρνα γιὰ γλωσ-
σικὸ πρότυπο τοὺς φιλοσοφικοὺς διαλόγους τοῦ
Ἀσόφου. Κι' ἂν δὲν εἶχα αὐτούς, ἴσως θὰ μοῦ-
φτανε κι' ἡ δική μου γλῶσσα, ὅπως εἶναι δια-
μορφωμένη στὰ τελευταῖα μου λογοτεχνή-
ματα. Προχτὲς ἀκόμα («Ἀθηναϊκά Νέα» 21 Ἰου-
λίου) ἢ Παυλίνα μου—ἂ, εἶν' ἓνα θαυμάσιο κο-
ρίτσι ἢ Παυλίνα μου καὶ σπουδάζει μάλιστα
φιλολογία—ἔγραφε ἀπὸ τὸ χωριὸ της πρὸς ἓ-
ναν ἀγαπημένο της συγγραφέα : «... Ἄν θὰ
σπουδάσω ποτὲ ἔξω, θὰ προτιμήσω νὰ πάω
στὴ Γερμανία· κι' ἂν θὰ πάω στὴ Γερμανία,
πρέπει νὰ ξέρω κάπως τὴ γλῶσσα, γιὰ νὰ μὴ
χάσω πολὺν καιρὸ ὡς νὰ τὴ μάθω ἐκεῖ. Θὰ

μάθω τώρα μονάχη μου ὅσα μπορέσω, κι' ἀπ'
τὸν Ὀχτώβρη, στὴν Ἀθήνα, θὰ πάρω δασκάλα.
Ἔσεῖς ξέρετε γερμανικά; δὲν σᾶς ρώτησα ποτέ'
ἂν ξέρετε—καλὰ ὅμως—θὰ πάρω σᾶς.» Αὕτῃ εἶ-
ναι ἡ σημερινὴ γλῶσσα καὶ τὸ σημερινὸ ὕφος
τοῦ Πλάτωνος ἐδῶ σ' ἐμᾶς. Ἀκόμα παραξενεύε-
στε; Μὰ διαβάστε δυνατὰ τὴν παραπάνω περι-
κοπή, δοκιμάστε ἔπειτα νὰ μεταθέσετε μόνο
μιὰ λεξούλα χωρὶς νὰ καταστρέψετε ὄλη τὴν
ἁρμονία τοῦ ρυθμοῦ, δοκιμάστε νὰ σβύσετε ἢ νὰ
προσθέσετε κι' ἓνα μόνον ἰ, χωρὶς ν' ἀθετή-
σετε ἓνα φθολογικὸ νόμο τῆς νεοελληνικῆς,
καὶ θὰ τὸ ἴδητε. Γιατί, τηρουμένων τῶν ἀναλο-
γιῶν καὶ τῶν ἀποστάσεων, κάνουμε κι' ἐμεῖς ἀ-
παράλλαχτα ὅ,τι ἔκανε στὸν καιρὸ τοῦ ὁ Πλά-
των, δηλαδὴ διδασκόμαστε τὸ ἐλληνίζειν ἀπ'
τοὺς πολλούς, ἔπ' τὸ λαό. Ἔχασα ὅμως: τέτοια
μικροπράγματα δὲν τὰ βλέπουν οἱ σπουδαῖοι φι-
λόλογοι (μόνο ἴσως κάτι... παρακατινοὶ ἢ πα-
ρακεντέδες). Καὶ δυστυχῶς εἶν' ἐκεῖνοι πὺν ἔπρε-
πε νὰ τὰ βλέπουν πρῶτοι.»

Ἡ γλῶσσα τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξενοπού-
λου, τὸ «Συμποσίον» καὶ ἡ Παυλίνα γειτονεύου-
σιν. Ὁ Ξενοπούλος, παρὰ τὴν ἐσατογηρικὴν
ἡλικίαν του, ἦτις ἐπιτρέπει παντὸς εἶδους ἀνοη-
σίας, ὑπῆρξε συγκαταβατικώτερος ἄλλων, διότι
καταδέχεται νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸν Πλάτωνα
καὶ νὰ ὁμιλῇ ὡς ἴσος πρὸς ἴσον. Ἐνῶ ὁ νεαρός
καὶ εὐκίνητος Γ. Παπανδρέου εὐρίσκει ὅτι «τὸ
παρελθὸν εἶναι μόνον ἀφειρητὴ ἐμπνεύσεως πρὸς
ἀναγέννησιν», ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι ὁ Αἰσχύλος,
ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀρι-
στοφάνης, ὁ Δημοσθένης δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς
μόρφωσιν τοῦ ἔθνους, ὅπως χρησιμεύουσιν εἰς
ταύτην οἱ συνεχίσαντες καὶ τελειοποιήσαντες τὴν
τέχνην τοῦ λόγου καὶ δημιουργήσαντες ἀναγέν-
νησιν διανοητικὴν : ὁ Μελᾶς, ὅστις ὑπερηκόν-
τισε τοὺς τραγικούς, ὁ Χόρν, ὅστις κατεξητέλι-
σε τὸν Ἀριστοφάνη, ὁ Νιρβάνας, ὅστις ἔδειξεν
εἰς τὸν Πλάτωνα πῶς γράφονται οἱ διάλογοι, ὁ
Ξενοπούλος, ὅστις ἀνέστησε τὸ πλατωνικὸν ὕφος
καὶ ὁ «σπουδάσας διὰ πρωθυπουργός» (ὡς ἔλε-
γε τῷ 1923 πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀποτυχίας
ἐν τῇ διοικήσει τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν)
Παπανδρέου, τοῦ ὁποῦ οἱ πλήρεις ὑψηλῶν
νοημάτων λόγοι περὶ χωρισμοῦ τῶν προσφυγι-
κῶν συνοικισμῶν καὶ διχοτομήσεως τοῦ νομοῦ
Θεσσαλονίκης δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς
ἐθνικὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ ὡς πρότυπα ρητο-
ρείας ἀντὶ τοῦ κακοτέχνου καὶ ἀνοητοῦ Δημο-
σθένους. Ὁμολογουμένως χρειάζεται μεγάλη δό-
σις κυνικῆς ἀναιδεΐας πρὸς διατύπωσιν δημοσί-
τοιούτων γνωμῶν, ἔάν εἶναι δυνατόν νὰ χαρα-
κτηρισθῶσιν ὡς γνώμαι ὅ,τι εἶναι προῖον τῶν
ἐγκεφάλων τῶν τροφίμων τῶν φρενοκομείων».

Ἀσημονημένες σελίδες τοῦ Ροῖδη.

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἐστία»,

Ξεφυλλίζοντας παλιούς τόμους περιοδικῶν κι'
ἐφημερίδων, συχνὰ μοῦ ἔτυχε νὰ συναντήσω τῶ-
νομα τοῦ Ροῖδη κάτω ἀπὸ ἄρθρα, μελέτες, χρο-
νογραφήματα κλπ. πὺν δὲ συμπεριληφθήκανε